

מקורות ערב יום הכיפורים תשפ"ז תעלומת השעיר המשתלח אל ההרים

החטא והתאוה שבזה, נברא קטיגור ונוצר רע בעולם ומתווספת חיות בקליפה, וכן נעשה פגם בנפש... משא"כ יום הכיפורים עניינו לכפר על **האדם**, כלשון הפסוק 'כי ביום הזה יכפר **עליכם** לטהר אתכם מכל חטאותיכם.

3. **מורה נבוכים ג, מו:** מכיוון ששעיר המשתלח בא לכפר על חטאים שכולם חמורים עד שאין חטאת ציבור המכפרת על מה שהוא מכפר, והוא כביכול נושא את החטאים כולם, אין עוסקים בו כלל בשחיטה ולא בשריפה ולא בהקרבה, אלא מרחיקים אותו תכלית הריחוק. משליכים אותו לארץ גזרה, כלומר, גזורה מן היישוב ... כל המעשים האלה מְשָׁלִים לשם היווצרות צורה בנפש - **שנקיים אנו מכל מעשינו הקודמים, השלכנום אחרי גבינו והרחקנום תכלית ההרחקה.**

מהר"ל דרוש לשבת תשובה פג: אחר שנפשם קדושה וטהורה מצד עצמם, החטא בישראל אינו מצד עצם הנפש... רק הוא בגלל גירוי השטן שמתגרה בישראל... ולכך אמרה תורה שייתן עונות ישראל על השעיר השני וישלח השעיר במדבר עד שייקח חלקו מן ישראל אשר יש לו אצלם.

4. **רמב"ם תשובה ב, ב:** ומהי התשובה? **שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו** ויגמור בליבו שלא יעשהו עוד... וכן יתנחם על שעבר שנאמר 'כי אחרי שובי נחמתי'.

אגרת התשובה א: עיקר מצוות התשובה מן התורה היא **עזיבת החטא בלבד**... רק [לשלמות התשובה צריך] וידוי ובקשת מחילה.

אור התורה לצמח צדק ויקרא א עז: השעיר השני הופך הקטגור לסנגור, וזה על דרך 'טוב זה יצר טוב, והנה טוב מאוד זה יצר הרע', שבו ועל ידו יבואו לבחינת תשובה **בחילא יתיר (בכוחות יתירים).**

אגרות קודש כ/עמוד צו: כותבת שכאילו אין מה לתקן בזה ועל העדר שמירת טהרת המשפחה, שהרי הילד כבר נולד והוא עומד כישות בפני עצמה שנפרדה מההורים?, והוא היפך יסוד אמונתנו שאין דבר העומד בפני התשובה ... ועוד וגם זה עיקר, שהתיקון לעניין בלתי רצוי הוא על ידי **הוספת עניין רצוי** ולא בהוספת עוד עניין בלתי רצוי כמו עצבות וייאוש. בנוגע לפועל, **תשתדל בהסכרת העניין רחוקי וטהרת המשפחה בסביבתה, בין מכירותיה וידידותיה [ותגרום עלייה גדולה].**

1. **ויקרא שם:** ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל: והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת: והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל, יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל המדברה... וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתורה עליו את **כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם**, ונתן אתם על ראש השעיר ושלח ביד איש עתי המדברה: ונשא השעיר עליו את **כל עונתם** אל ארץ גזרה.

שבועות ב, ב: שעיר המשתלח מכפר על כל עבירות שבתורה, קלות כחמורות, זדונות ושגגות, הודע ולא הודע, עשה ולא תעשה, כריתות ומיתות בית דין.

שיר השירים ג, ג: כחוט השני שפתותיך ומדברך נאמה.

שהש"ר רבה ד: כחוט השני שפתותיך זה לשון של זהורית, ומדברך נאמה זה שעיר המשתלח. אמרו ישראל לפני הקב"ה: אין לנו לשון זהורית ושעיר המשתלח. אמר: 'כחוט השני שפתותיך' - רחישת פיך חביבה עלי כחוט השני של זהורית.

2. **אבן עזרא:** אני אגלה לך קצת הסוד ברמז, בהיותך בן **שלושים ושלוש** תדעננו.

רמב"ן: רבי אברהם נאמן רוח מכסה דבר, ואני הרכיל מגלה סוד... כשתגיע לפסוק (השלושים ושלוש מהציווי על שילוח השעירים לעזאזל, שהוא) 'ולא יזבחו עוד את זבחייהם **לשעירים**' (נבין את הסוד, שיעד השילוח הוא **לשדים** שהם מקור הקליפות) ... ומפורש בפרקי דרבי אליעזר הגדול, לפיכך היו **נותנים שוחד לסמאל ביום הכיפורים, שלא לבטל את קרבנם (אלא ללמד עלינו זכות בדין).**

יומא סז, ב: עזאזל - שמכפר על מעשה עוזא ועזאל.

רש"י: על העריות מכפר.

אלשיך: מי ישמע לדבר הזה ולא ייבעת... או ישראל זכאים בדינם או לא זכאים? אם זכאים מה צורך להשחיד את השטן? ואם בלתי זכאים, האם השופט כל הארץ לא יעשה משפט בגלל העדר המקטרג? שתהיה מצוות המקום להשחיד את המשטין ולסכור את פיו? וכי משוא פנים יש בדברך?!

ליקוטי שיחות כז/8-127: שעיר המשתלח פועל כפרה (כלשון הגמרא דלעיל) 'על כל **עבירות** שבתורה', וכלשון הפסוקים 'והתורה עליו את כל **עונת** בני ישראל ואת כל **פשעיהם לכל חטאתם**... ונשא השעיר עליו את כל **עוונותם**' (שם 131 בפירוט: שעל ידי מעשה